

RENÉ VAN RIJCKEVORSEL

GEHEIME DIENST

2025 Prometheus Amsterdam

Voor Rolien

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2025 René van Rijckevorsel

Omslagontwerp en -beeld Bart van den Tooren

Foto auteur Bob Bronshoff

Zetwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 5841 5

Yesterday still leaking through the roof

But that's nothing new.

– Arctic Monkeys ('There'd Better Be a Mirrorball')

1 DE GROEP

Middelburg, veertig jaar geleden

Zaterdagavond, de remmen kunnen los. Constantijn vist een briefje van 25 gulden uit de zak van zijn jeans. Met een grijnzend '*bitte, mein Freund*' geeft hij het biljet aan Redbad, die een nieuw blaadje bier gaat halen.

Aan de muur van café De Mug in hartje Middelburg hangen affiches van het jaarlijkse popfestival in het nabijgelegen Torhout, België. Elvis Costello, Robert Palmer, TC Matic. En een spotprent. Een gezin met twee kinderen trapt een raket de lucht in. 'Geen nieuwe kernwapens in Europa.' Erboven staat 'Den Haag, 29 oktober'. Volgende week is de grote demonstratie.

Hedwig buigt zich op haar stoel over de kleine kaart. Leverworst en kaasblokjes. De happen worden geserveerd met zakjes mosterd van Gouda's Glorie. Jackie negeert geroutineerd Constantijns blikken. Ja, ze is dol op mannen. Maar ze kunnen zich ook te veel opdringen. Zoals Lieuwe, die sigaretten trekt uit de automaat naast de wc's. Vorige week is ze toch voor hem bezweken. Philippe ziet het staand naast de tafel zwijgend aan. Hij frunnikt aan zijn gele button. Bella nipt aan een rum-cola. Ze is niet zo'n kroegtijger. Ze zit liever in de UB dan aan de bar. Redbads tweelingbroer Edmond geeft een Middelburgs meisje college over de Zeeuwse capitulatie in 1940. Hij is net als Bella een studiehoofd.

Dan klinkt de gitaarintro van 'Owner of a Lonely Heart' van Yes. Ta-ta-ta-ta-taaa. De acht rennen naar het kleine podium onder de spiegelbol en beginnen mee te zingen. Het bier klotst in hun glazen. *Prove yourself. You are the move you make. Take your chances, win or loser. See yourself.*

Ze zijn een bevoorrecht groepje dat het ver gaat schoppen. Dat weten ze zelf ook wel. *Take your chances, win*. Ruim een jaar terug kwamen ze aan in Utrecht. Lid geworden van twee verenigingen. De ene voor jongens, de andere voor meisjes. Maar op het toneel trekken ze samen op. Zo ook bij het jaarlijkse eenakterfestival. Drie weken geleden hebben ze auditie gedaan. Sommigen kenden elkaar al goed, anderen niet.

Regisseur Philippe Prinz heeft gekozen voor *Picknick op het slagveld*, een eenakter van de Spaanse regisseur Fernando Arrabal die de absurditeit van oorlog verbeeldt. Philippe – zwart haar en een bleek, langwerpig gezicht met bruine hondenogen – is een zelfverklaarde pacifist. Om aan de heisa van Utrecht te ontsnappen, repeteren ze een weekendje ‘op de hei’, in het verre Middelburg.

Ze logeren bij Bella’s ouders. In de namiddag heeft de groep een wandeling gemaakt met haar vader, mr. Vingerhoets. Hij vertelde over het ‘vergeten bombardement’. Onvoorstelbaar dat Middelburg in 1940 werd verwoest en erna zo prachtig is wederopgebouwd. Alleen Constantijn, Conny voor vrienden, en Edmond, de historicus in spe, wisten dit. Conny leest graag in de encyclopedie. Hij pakt dan blind een van de twaalf delen, slaat het open en begint te lezen totdat hij er genoeg van heeft.

Meteen na de wandeling is het eerste biertje geopend, in de grote keuken van huize Vingerhoets, ’t Vliegendt Hert aan de Dam. De charme van het Middelburgse centrum zit ’m niet alleen in de fraai gerestaureerde gevels, maar ook in de namen van de huizen. Die staan in sierletters op gevelstenen of op de lijsten boven de monumentale voordeuren. Die namen dienden vroeger vooral een praktisch doel, toen je nog geen huisnummers had, zo was hun verteld.

De drank vloeit rijkelijk in De Mug. Naarmate de avond vordert, worden de gesprekken diepzinniger – althans zo ervaren ze dat. Lieuwe buigt zich voorover in het rokerige café en vraagt aan Edmond wat hij wil bereiken met zijn geschiedenisstudie.

‘Hoogleraar worden. En anders leraar,’ zegt hij. ‘En jij, met rechten?’

‘Rijk worden. Maar eerst vader. Kinderen maken leer ik buiten mijn studie-uren. Daarvoor heb ik geen meestertitel nodig.’ Lieuwe moet lachen om zichzelf.

Philippe haalt nog een rondje met geld van Constantijn.

‘Wil je ons dronken voeren?’ vraagt Hedwig, terwijl ze gretig een volgend glas bier aanneemt. Met haar andere hand stift ze haar lippen rood.

Philippe, de regisseur, vinden ze een vreemde vogel. Opgegroeid in een streng christelijk milieu in Goes. Altijd die button met ‘Kern-energie? Nee, bedankt’. Altijd een felgekleurde pochet, een lichtgroene vandaag. Vijfdejaars muzikwetenschappen. Een goed acteur ook. Net officieel uit de kast gekomen. Iedereen die hem een beetje kent, wist allang dat hij op mannen viel. Zijn ouders wonen in Japan, het land van de Sony Walkman, waar zijn pa voor Philips werkt.

De regisseur staat ook bekend als iemand die geregeld blowt. Rode Lieb. Groene Paak. Zwarte Afgaah. Rond middernacht gaat hij naar buiten, gevolgd door de tweeling Redbad en Edmond. In een steeg naast De Mug delen de drie een joint, die hun geesten verder benevelt. Redbad bespot Philippe om zijn naïeve pacifisme.

Om één uur ’s nachts luidt de barman de koebel voor de laatste ronde. Even later staan de acht wiebelig op de druilerige Vlasmarkt. Een discotheek is er niet, een nachtcafé evenmin. Terug naar het huis van Bella dan maar. Een kwartiertje, dwars door de gerestaureerde binnenstad.

Opeens komt iemand van de groep aanzetten met een lege boodschappenkar van Albert Heijn. In het schijnsel van de straatlantaarns dwarrelt de motregen. Klimt Philippe er zelf in, of dwingen ze hem? Ze zullen het achteraf niet meer volledig kunnen reconstrueren.

Ze duwen de kar, met Philippe erin, over de kinderkopjes. Hun regisseur maakt een verdoofde indruk, dat weten ze later nog wel. De jongens zingen Utrechtse liederen die ze tijdens hun groentijd hebben geleerd.

Rond het brede water van de Dam is een muurtje van een halve meter hoog en een meter breed. Philippe is ontwaakt uit zijn schemer. Hij schreeuwt 'kar op de muur!' Met vereende krachten tillen de jongens de winkelwagen plus inhoud omhoog.

Joelend duwen Lieuwe en Redbad de kar met Philippe voort over het muurtje. Ze lopen zelf niet op de muur, maar ernaast. Het schiet niet op. Philippe jut Redbad op. 'Harder, oorlogshitser, met je kleine kruisraketje tussen je benen.'

Dan maakt Constantijn zich los van Jackie. Hij springt op het muurtje en pakt de handgreep van de kar vast. Het tempo gaat flink omhoog.

'Doe voorzichtig, eikel,' roept Edmond naar Constantijn.

'Conny, is dit wel verstandig?' zegt Hedwig.

Philippe gaat nu staan in de kar. 'Dit is wat ik wilde!'

'*Nicht gefährlich*,' roept Constantijn. Hij spreekt graag Duits als hij te veel heeft gedronken. '*Wir gehen immer gerade aus, meine Freunde!*'

'Kijk uit, debiel, zo meteen knal je eruit!' roept Edmond naar de overmoedige regisseur.

Philippe schatert. Hij doet alsof hij een microfoon voor zijn mond houdt. 'Is er leven op Pluto?' zingt hij. 'Kun je dansen op de maan? Is er een plaats tussen de sterren waar ik heen kan gaan?'

En dan, bij een onbeduidende knik naar links in de kademuur, begint de kar te wankelen. Lieuwe en Redbad lopen er nog naast, maar doen niks. Het wielte rechtsvoor verliest het contact met de stenen. Langzaam helt de winkelwagen naar rechts. Constantijn, achter de kar, kan – of wil – hem niet tegenhouden. Als in slow motion glijdt de kar met Philippe erin van de muur af. In de richting van het koude water, makkelijk drie meter lager, misschien wel vier. Philippe zit nu gehurkt. Hij heeft als een bobsleeër zijn handen aan de zijkanten vastgeklemd.

Jezus, hij dondert echt het water in. Ze kunnen niet zien wat er achter de kademuur gebeurt. De tweeling, zo zullen ze later verkla-

ren, springt na enige aarzeling op de muur. Constantijn heeft de handen voor zijn ogen geslagen. De broers kijken naar beneden. Boven het water zijn plankieren waaraan plezierboten liggen. Philippe zien ze niet. Wel de kar, die langzaam zinkt. Het water klotst. Is hij tussen de boten terechtgekomen? Met zijn hoofd tegen een boot geknald? In een paar seconden is hij verdwenen.

In totale verbijstering kijken de zeven op de Dam elkaar aan. Hedwig begint te gillen. Maar de schrik en de nevel in hun hoofd verlammen ook. Geen van hen springt in het water. Het begint harder te regenen.

Het water heeft Philippe verzwolgen. *Luctor et non emergo.*

2 REDBAD

Brussel

De herfst bleef het mooiste jaargetijde. Het kastanjeblad was spetterend geel. De platanen verkleurden als de ondergaande zon. Zijn hardlooprondje in het Ter Kamerenbos maakte zijn leven iets draaglijker. Redbad van Merlen stond een halfjaar geleden aan de rand van de afgrond. Nu knipoogde het aardse bestaan hem soms weer een beetje toe.

Hij bekeek zichzelf rennend op zijn helblauwe schoenen in een etalageruit aan de Avenue Louise. Het zag er fit uit voor een bijna-zestiger – die zich veertig voelde. Aan het einde van de Louise, waar het bos begon, woonde achter een groot hek de secretaris-generaal van de NAVO.

Zo meteen de call met de Middelburggroep. Veertig jaar na dato. Onderwerp van gesprek zou het niet meer zijn.

Die weken destijds waren heftig. Ze werden geconfronteerd met een onverwacht verlies. Maar ook met hun eigen achteloosheid. De groep deed daarna boete, en pakte het onbezorgde leven weer op. Ellende was in hun kringen altijd iets van tijdelijke aard.

De groepsleden verloren elkaar na ‘Middelburg’ even uit het oog. Maar tien jaar na Philippes verdrinkingsdood kwam Lieuwe met het idee om rond de datum van zijn overlijden een reünie te organiseren. Hij was toentertijd niemand opgevallen als iemand die het voortouw nam. Tien jaar na de dood van Philippe was hij een man van de wereld, van het grote geld. Iemand die het doodnormaal vond dat iedereen zijn initiatieven omarmde.

Lieuwe had bedacht dat ze elkaar dit jaar weer het best online

konden ontmoeten. Net zoals ze dat deden tijdens de grote pandemie. Bella, hoe kon het anders in haar functie, zat in het buitenland. En Redbad bevond zich in Brussel. Dus een fysieke ontmoeting waarbij ze allemaal aanwezig konden zijn, was dit weekend onmogelijk.

Hij rende langs een met graffiti volgekalkte muur van het Ter Kamerenklooster. Waarom maakten ze dat niet schoon, die Belgen? Zo'n prachtige locatie zo laten verslonzen. Dat konden ze alleen hier. Een studente met een gezicht vol piercings, paars haar en een tatoeage tot in haar nek keek hem geringschattend aan. Weer zo'n boomer die niet wil toegeven dat hij al bijna dood is, zei haar blik.

Op het afbladderend pleisterwerk boven haar hing een grote poster met een gezicht dat hem bekend voorkwam. *PPP! Les étudiants du ULB vous présentent une manifestation avec P. Príncipe-Paredes. Bozar, Decembre 16.*

Hij vervolgde zijn route door de mooi verzorgde kloostertuin – dat hadden die Belgen dan weer wel goed voor elkaar. PPP kwam naar Brussel. De intellectuele rockster moest al in de zestig zijn, maar zijn haar was ravenzwart. Een fenomeen. Aan de hand van Bach, Brubeck en The Beatles leidde hij in een wereldwijde bestseller zijn lezers door de ideeëngeschiedenis van de moderne mens. Redbad had het boek vol bewondering gelezen. Misschien moest hij de show maar gaan bekijken.

Bijna thuis. Toch weer acht kilometer gepakt. Binnen drie kwartier. Op de Avenue de Général de Gaulle, langs de vijvers van Else-ne, stonden drie rijzige mannen in wijde donkergroene loden jassen. Vast leeftijdgenoten, maar met de uitstraling van gearriveerde grootvaders. Waarschijnlijk hadden ze geluncht in de Cercle Royal du Parc, in de grote villa vlak bij zijn appartement. Daar ontmoette de Franstalige adel elkaar.

Hij groette de deftige heren met een knikje. Ze keken recht langs hem heen – alsof hij niet bestond. Dat deed hij in zekere zin ook niet meer, sinds hij een halfjaar geleden was geconfronteerd met een onrecht dat hij nog altijd niet kon bevatten.

3 BELLA

Boedapest

De befaamde loodgieterstassen die ministers in de weekends mee naar huis nemen. Daaraan moest ze meteen denken toen ze werd gevraagd voor Buitenlandse Zaken. Voor iemand die hield van perfecte voorbereiding was zo'n tas vol papieren een schrikbeeld. Want Bella Vingerhoets zou niet kunnen rusten voordat ze de inhoud van alle documenten tot zich had genomen.

De loodgieterstas heette tegenwoordig Google Docs. Die bestond uit de map actie+, met stukken die om een acute handeling vroegen. Meestal een handtekening. Dan had je de actiemap zonder plus-teken, met de documenten gerangschikt naar de dagen van de komende week. Aan elke afspraak, of die nu was met een laag geklasseerde ambtenaar of met een bezoekende minister, hing een aantal notities. En er waren de mappen met het label 'ter info'.

Vaak bevatten die laatste de interessantste materie. Want wat 'ter info' tot haar kwam, bestond uit bijna voldongen ambtelijke feiten die ook politieke gevolgen konden hebben. Als ze niet reageerde op 'ter info' namen de ambtenaren aan dat het oké was.

Dat kon tot pijnlijke situaties leiden. Zo ontstond er in het begin van haar ministerschap gelazer met de Russen over parkeerboetes. De veroordelingen van Russische diplomaten die in Den Haag waren geaccrediteerd, werden altijd kwijtgescholden. Ook die van diplomaten uit andere landen. Niet verrassend: de meeste overtredingen werden begaan door vertegenwoordigers van landen die in het Westen als schurkstaten werden gezien.

Enige tijd terug kreeg een Russische diplomaat met een Belgisch

CD-kenteken een fikse Nederlandse boete op zijn Brusselse bureau. Hij had wekenlang zonder te betalen een parkeerplaats op de Andries Bickerweg in Den Haag bezet gehouden. De Rus was geaccrediteerd in Brussel. Dus gold het automatische sepot, dat in Den Haag gevestigde diplomaten ten deel viel, niet voor hem. Een nogal rechtlijnige ambtelijke redenering.

De beschikking zat in de map 'ter info'. Actie niet vereist. Bella deed dus ook niets. Tot de Russische ambassadeur in Den Haag op hoge poten een afspraak met de minister eiste. Schengen gold toch ook voor diplomaten? Ook de ARVD bemoeide zich ermee. De auto was volgens hen van een Rus met een diplomatiek paspoort die werkte voor de FSB, de Russische veiligheidsdienst. Hij werd al tijden in de gaten gehouden. Juist rond hem moest geen ophef ontstaan. Ze kon niets anders doen dan heel snel de bekeuring intrekken.

Wat baalde ze van het gezichtsverlies. Zeker nu de relatie met de Russen zo onder hoogspanning stond. De Russische president maakte er de laatste tijd een gewoonte van om keer op keer de Europese defensie belachelijk te maken. Met zijn brigades kon hij binnen een week heel Europa onder de voet lopen. Telkens haalde hij Nederland erbij. 'Die pacifistische slappe hap, waar ze klapperpistooltjes gebruiken bij hun militaire oefeningen. Daar wandel je helemaal zo naar binnen.'

Aan het eind van de middag was ze geland in Boedapest. Ze loeerde in het Marriott. Aan de buitenkant had het hotel aan de Donau de uitstraling van het Sovjettijdperk. Binnen had een ontwerper met goede smaak een warme, moderne twist aan het interieur gegeven, gebaseerd op de retrotrends in bladen als *Wallpaper*.

Ze had even tijd tot de call met de Middelburggroep. De laatste keer was tijdens corona. Dat herinnerde ze zich niet bepaald als een gezellig samenzijn. Ze opende een document uit 'ter info'. 'Allocatie ondersteuningsmiddelen SDG-partners'. Ze zuchtte. Eigenlijk stond hier: Subsidies voor actievoerders die zeggen de duurzame doelen van de Verenigde Naties te onderschrijven.

Ze nam een slok van de droge tokaj die ze uit de minibar had gevestigd. Geen belastingbetaler die wist wat die SDG's inhielden. Maar op haar ministerie waren die brave ambities van de VN tot haar irritatie heiliger dan de verzen uit de Bijbel voor de inwoners van Arnemuïden. Actiegroepen die zich beriepen op een internationale component kregen blind miljoenen van haar BZ. Het klimaat hield niet op aan de grens, luidde de redenering.

Haar oog viel op een van de grotere ontvangers. 'Moeder Aarde Fonds, statutair gevestigd in Den Haag, organiseert onder verschillende namen in Europa activiteiten om de bewustwording over de opwarming van de aarde te vergroten.'

Ze was wel goed, maar niet gek. Opstand voor Moeder Aarde, Mutiny for Mother Earth, beter bekend als M*M*E. Dat waren de activisten die de laatste maanden met agressieve, brutale acties permanent half Nederland ontregelden. Legitimeerde haar eigen ministerie dit soort verstorende activiteiten?

Ze tikte een mail aan haar politiek assistent met het verzoek om te checken of via het Moeder Aarde Fonds M*M*E werd gesubsidieerd. Haar assistent was ook van VooruitNL. Hij was de enige die ze vertrouwde op het ministerie.

Ze staarde naar de lichtjes in de gebouwen op de Burcht aan de overkant van de Donau en mijmerde over de inrichting van de kantoren van de Hongaarse machthebbers. Ze vermoedde skaileren banken in Sovjetstijl en donkere houten bureaus.

Een piepje in haar mobiel riep haar tot de orde. Het scherm lichtte op. 'New message from @juffrouwdonder'. Ze keek op haar horloge. Nog een halfuur tot de call. Ze sloeg het restje van de Hongaarse witte wijn achterover. Even nieuwsgierig als bezorgd opende ze Instagram. Waarmee zou Fransje nu weer komen?

4 LIEUWE

Bloemendaal

Lieuwe van Loon vond geld verdienen het mooiste dat er was. Mooi-er nog dan zitten achter de knuppel van zijn Cessna Citation M2. Toen hij zijn eerste 10 miljoen had verdiend, kocht hij een eigen vliegtuig. Hij was inmiddels toe aan zijn derde.

Geld maken werkte verslavend. Vooral het onderhandelen. Altijd bereid zijn om weg te lopen als het echt spannend werd. Bereid zijn om je schoonmoeder of je beste vriend te offeren. Nooit iets te graag willen. Ook rustig blijven nu de hele wereld van private equity en venture capital collectief een nieuwe mammon diende: schone energie. De miljarden die daarvoor vrijkwamen waren niet te tellen.

Aan boekenonderzoek had hij een broertje dood. Het gevoel moest goed zijn. Dat was al zo toen hij in 1991 in de Sovjet-Unie zijn eerste onderneming kocht, een kolenmijn in de Oeral. Ter plekke berekende hij op een envelop hoeveel beter de tent kon renderen met minder personeel. De koop had hij snel bezegeld – een prikkie. Het beginkapitaal regelde hij via Constantijn – geen bank durfde de investering aan. Rederij Craaij beschikte gelukkig over een ‘potje’ voor risicovolle avonturen. Daarmee ontstond Aurora Equity. Meer dan dertig jaar later wist hij zich mede-eigenaar van een van de succesvolste private-equitybedrijven in de wereld. Over de naam Aurora was hij dik tevreden. De onderneming was begonnen in het oosten, de windrichting van de dageraad. En hij bood sukkelende bedrijven een nieuwe zonsopgang.

Toch zou Lieuwe al zijn plezier in het investeren opgeven voor een gezonde nakomeling. Zijn twee zonen werden met ernstige

gebreken geboren. Casper en Bernard. In hun korte leven waren ze tot niets meer in staat geweest dan liggen en onverstaanbare klan-ken stamelen. Zijn ongelukkige zonen hadden ook alle vreugde uit zijn huwelijk gezogen. Ze hadden van hem, een man met bezit, ook een man met een gebrek gemaakt.

Hij parkeerde zijn Maserati in het grind. Zijn huis had zo veel kamers dat er wel drie gezinnen konden wonen. Een vorm van zelf-kwelling. Maar ja, als je zo rijk was als hij, ging je niet in een door-zonwoning wonen.

Onder zijn arm hield hij een bruinleren map met contracten. De deal was op hoofdlijnen rond – het ging nu om details. De advoca-ten hadden hem wat leeswerk meegegeven, maar dat besteedde hij morgen wel uit aan een paar gisse Aurora-medewerkers van halver-wege de twintig. Jongens en meisjes in de leeftijd die zijn oudste zoon Casper nu zou hebben.

Premier Leendert Begeer was niet lang na zijn aantreden met het plan gekomen tijdens een lunch in het Kurhaus. Een revolutionair zonne-energieproject in Zuidelijk Afrika. De Nederlandse overheid en de havenbedrijven van Rotterdam en Antwerpen zouden alle-maal voor 10 procent meedoen. Of Lieuwe de kar wilde trekken en de rest van het benodigde kapitaal kon regelen. Het verzoek ver-raste hem. De premier zelf die hem bij een project betrok, dat ge-beurde niet dagelijks.

De aankondiging dat de overheid miljarden ging investeren in een gigantisch project in Zuidelijk Afrika had in de media en de Tweede Kamer tot kritische vragen geleid. Maar Lieuwe twijfelde niet. Europa zat verlegen om energie. Hij kon straks uit zonne-energie opgewekte groene waterstof leveren, de energiebron van de toekomst. Het project kreeg de naam HEAT: Hydrogen Europe-Africa Ties.

Hij keek op zijn telefoon, 18.32 uur. Hij checkte of hij geen appjes of mails had gemist. Maar de buitenwereld liet hem met rust. Geen kwesties die om acute oplossingen vroegen.

Veronique vlijde zich in de keuken tegen hem aan. Hij zag dat ze al driekwart van de fles meursault op had. Sinds hij haar kende, was zijn eeuwige terugverlangen naar Jackie minder geworden, maar helaas niet verdwenen. Het was maar één keer geweest, met Jackie, veertig jaar terug, en hij kon zich het fysieke niet eens meer echt herinneren – maar wel dat idiote, onbestaanbare gevoel dat niet alleen hun lichamen samensmolten, maar ook de geesten. Dat had hij daarna nooit meer ervaren. Ook niet met Veronique.

Arm candy, zeiden zijn vrienden over haar. Ze was een comfortabele toevoeging aan zijn leven. Knap, sexy, representatief en voor de duvel niet bang. Dat mocht ook niet als je psychiater was in een tbs-kliniek. Zo'n baan maakte het wel begrijpelijk dat ze na afloop een paar glazen dronk.

‘Hallo, schat,’ zei hij, terwijl hij de resterende wijn voor zichzelf inschonk. ‘Ik realiseer me net dat ik om zeven uur een afspraak heb met de Middelburggroep. Online.’

‘O, prima. Dan wacht ik met het eten. Is dat niet ongezellig, zo via het scherm?’

‘We wilden eerst fysiek samenkomen, maar een van ons zit in Wenen of Boedapest, dus die kan er nu ook bij zijn. En een ander is in Brussel.’

De Middelburggroep. Van de overgebleven zeven heeft hij het financieel het verst geschopt. Niet gek voor een eenvoudige jongen die opgroeide boven de meubelzaak van zijn ouders. De andere zes kwamen er in hun studententijd dankzij hem pas achter dat er überhaupt mensen bestonden die in flats of bovenhuizen woonden.

Hij gaf Veronique een zoen op haar rimpelloze voorhoofd en liep de luie trap op.

5 EDMOND

Cothen

Edmond van Merlen pookte het vuur op. Het was 18.40 uur. Twintig minuten tot de call. Hij ging zitten, nam een slok van zijn medoc, leunde achterover en sloot zijn ogen. Rustgevend geknetter. De haard in de ridderhofstee brandde altijd, dag en nacht. Tijdens vakanties hield de tuin-en-klusjesman van De Zwanenhorst aan de Kromme Rijn de vlammen aan de praat.

In de meeting zou hij Redbad weer zien, die hij al een paar dagen niet had gesproken. Gelukkig ging het beter met zijn tweelingbroer, na die ellendige affaire bij *Expres Magazine*, die hem zijn baan en huwelijk kostte.

Met de Middelburggroep had Edmond niet veel op. Allemaal types, inclusief zijn broer, die brutaliteit of scherpe ellebogen als deugd beschouwden. Alleen Constantijn onttrok zich aan die overdaad aan geldingsdrang. Maar die was dan ook in een bad met goudstukken geboren. En Jackie. Als enige van de groep kende Edmond haar grote geheim.

Hij hoorde vooral bij de groep omdat zijn broer erbij zat. Hij had destijds helemaal geen plannen om op welk podium dan ook te staan. Maar voor *Picknick op het slagveld* waren twee hoofdrolspelers nodig die op elkaar leken. Redbad had zich al aangemeld voor de auditie zonder het stuk te kennen. Dus wat leek er logischer dan zijn tweelingbroer erbij te halen?

Hun ouders noemden de tweeling vaak Karel de Stoute en Brave Hendrik. Edmond was de bedachtzame helft. Redbad zijn tegenpool. Hij dook overal op, zonder nadenken. Het was voor niemand

een verrassing toen zijn broer de journalistiek inging, terwijl hij koos voor de wetenschap.

Ook in de Middelburggroep was Edmond de grote susser. Rustig aan, jongens. Toen de winkelwagen over de muur van de Middelburgse Dam hobbelde, liep hij er een meter of tien achter. Hij zag hoe Lieuwe, Constantijn en Redbad zich rond de kar als opgefokte dollemannen gedroegen. Hoe vaak gilde hij niet dat ze voorzichtig moesten zijn, dat ze de kar en Philippe van de muur moesten halen?

Ze waren een eeneiige tweeling, maar uit een ander geboortjaar. Redbad was geboren op 31 december 1963, om 23.50 uur, Edmond een kwartier later, toen het vuurwerk al knetterde in Wijk bij Duurstede.

Hij tastte naast zijn stoel naar de stapel zaterdagkranten en weekbladen, sloeg de bovenste krant open en begon te lezen. Nou ja, lezen, hij scande nieuws en achtergronden altijd zo dat hij alle hoofdlijnen kende. Details sloeg hij over, die zou hij toch vergeten.

Ook het artikel over de vragen van een groene Europarlementariër naar mogelijke subsidies voor Lieuwes investering in Zambia las hij niet helemaal. Dat de man een punt had, zag Edmond wel. Het investeringsbedrijf van Lieuwe zat dermate goed in de slappe was dat dit project het ook zonder Europese douceurtjes kon doen.

De kranten openden als lakeien van de macht al weken juichend met berichten over dat samenwerkingsverband met Zuidelijk Afrika waarin ook de overheid participeerde. Daar opgewekte zonne-energie zou als groene waterstof naar Nederland en België komen. Technologische hocus pocus, vond Edmond.

Ook het bericht dat activisten van M*M*E zich vastlijmde en -ketenden aan de draaideuren van Schiphol en de Bijenkorf las hij niet zorgvuldig. Hoelang duurde het voordat dit soort clubs terreurorganisaties werden? Bij de Franse Revolutie ging er een jaar of twee overheen voordat de opstand uitmondde in de Terreur van Robespierre.

Hij keek naar de foto bij het stuk. Een vrouw zat gehurkt met haar

handen vastgeplakt aan de deur van de Bijenkorf naast een vrouw met grote ringen in haar oorlellen die hetzelfde had gedaan. Sommige studenten van hem hadden ook van die oorringen. Alsof ze Maori's waren. Was dat dan geen culturele toe-eigening?

De vrouw naast de oorlellen was een sportief type met groene pet. Blond, springerig haar eronder. Was dat niet Jackie? Ze belde hem een tijdje terug om te zeggen dat ze haar man had verlaten en dat ze wilde strijden voor een betere wereld. Maar M*M*E? Heftig. Of was het eindelijk ook paybacktime voor haar?

Morgen ging hij weer schieten. Anoniem. Heerlijk. Je eerst langdurig concentreren op de roos in de schijf en dan de trekker overhalen. Geen munitie verspelen. In de jacht raakte hij het hoogste percentage van al zijn vrienden.

Je kon ook maar beter weerbaar zijn in deze tijden waarin ze je om het minste of geringste wilden elimineren. Of cancelen, zoals Redbad was overkomen. Op de universiteit ging de ene na de andere collega voor de bijl. Allemaal blanke mannen op leeftijd.

Een studente maakte Edmond laatst uit voor mansplainer. Maar wat moest hij anders doen bij een hoorcollege? In deze tijden van internet en innovatie gedroegen velen zich net zo onverlicht en onverdraagzaam als tijdens de heksenjachten in de duistere Middeleeuwen.

De wereld veranderde, de menselijke staat geenszins. Daardoor viel het hem steeds moeilijker om de optimist te blijven die hij wilde zijn.

6 JACKIE

Kortenhoef

Ze staarde naar de fuut op het rimpelloze water en wachtte tot de gekuifde watervogel naar beneden zou duiken, op zoek naar een visje. Hups, daar verdween hij. Ze begon te tellen. Een fuut kan diep gaan en maximaal vijftig seconden onder water blijven. Haar record was drieënveertig tellen. Het beestje zou een meter of twintig verderop bovenkomen. Was dit een van de vogeltjes die ze in het voorjaar in een rijtje op de rug van hun moeder zag zitten, toen zwart-wit gestreept?

Bij veertig – een record leek mogelijk – werd ze onderbroken door de ringtone van haar mobiel. Onbekend nummer. Een voorzichtige zonnestraal piepte door het grauwe wolkendek.

‘Jackie van Zoelen.’ Ze gebruikte sinds de scheiding haar meisjesnaam weer. Het voelde als een bevrijding.

‘Dag, Jackie, je spreekt met Stach van Mutiny.’

‘Dag, Stach.’ Een tinteling trok door haar lijf. De informele aanvoerder van M*M*E.

‘We kennen elkaar niet, maar als het aan 10 en 11 ligt, komt daarin binnenkort verandering.’

Ze zat pas kort bij Mutiny for Mother Earth, maar lang genoeg om te weten dat de cellen 10 en 11 de toon aangaven. Zij bepaalden welke acties waar werden georganiseerd.

‘Oké, vertel.’

‘Niet door de telefoon. Beter via Telegram.’ Tot nu toe had Jackie alleen meegedaan aan acties waarbij zij zich vastketende aan een deur van een bedrijf dat fout geld verdiende met investeringen in

fossiele brandstoffen. Acties die vooraf niet met al te veel geheimzinnigheid waren omgeven.

‘Wat moet ik meenemen, Stach? Secondelijm, een Abus-slot?’

‘Nee, nee, niet zo’n actie. Wij tweeën, verder niemand.’

Het klonk bijna als een afspraakje.

‘Ik stuur je via het gebruikelijke kanaal het tijdstip en de coördinaten,’ zei hij.

Ze keek op haar horloge. Shit, de Middelburggroep! Over een kwartier al. Ze had er niet veel zin in. De groep stond voor vroeger, voor dat bevoorrechte leven waarmee ze niks meer te maken wilde hebben. Maar ze kon de anderen vandaag lekker choqueren met haar metamorfose. Ze voelde zich weer de Jackie van voor haar eerste kind. De echte Jackie.

Niet veel later kwam via Telegram de mededeling binnen: 63.19164697610569, 5.425444595815442 3821 1341. Ze haalde van elk cijfer één af. Een nul stond voor tien. Ze voerde de lengte- en breedtegraad in op Google Maps.

Het Mauritshuis in Den Haag. Datum en tijd kon ze deduceren uit de laatste acht cijfers: woensdag 27 oktober, halfdrie ’s nachts. Over vier dagen.

Wat ze alvast kon doen, was kijken wat Google wist van Stach.

‘Hey Google. Wat weet je van Stach van Mutiny for Mother Earth?’

Foto’s vertelden vaak meer dan teksten. Ze selecteerde de afbeeldingen. De eerste was de cover van een tijdschrift voor jonge vrouwen. ‘Ontmoet STACH, de klimaathunk’, stond er naast het hoofd van een jongeman met donkere ogen in een symmetrisch gezicht. Alleen al aan zijn nekspieren kon je zien dat de rest van zijn bovenlichaam, bedekt door een groene bodywarmer, een afgetraind feestje zou zijn.

Een paar afbeeldingen verder stond het omslag van *Koning van Katoren*, het boek van Jan Terlouw dat ze als tienjarige verslond. De held heette Stach en hij bevocht met succes alle smerigheid in de wereld.

De nacht van dinsdag 26 oktober op woensdag 27 oktober, op het Plein in de stad waar ze zo lang had gewoond. Ze kon niet wachten. Maar eerst de call.

7 HEDWIG

Broek in Waterland

Haar nieuwe potje oppeppertjes bevatte roze pilletjes. Hoewel ervoor werd gewaarschuwd, had dagelijks een kwart amfetamine-pilletje bij haar geen nare bijeffecten. Zo'n oppepper werkte als een stofzuigertje dat haar bevrijdde van deprimerende gedachten. En de gedachte aan de call met de Middelburggroep maakte haar somber. Waarom? Misschien door het besef van onherroepelijke vergankelijkheid dat zich altijd opdrong bij reünies als deze.

Ze zag haar moeder nog elke dag hangen. Hedwig trof haar aan op een donkergrijze middag in februari. Ze had zich opgeknoopt aan een zolderbalk van hun huis aan de Haarlemmerhout. Door de ongelukkige dood van Philippe en het zelfverkozen overlijden van haar moeder vier maanden later associeerde ze de Middelburggroep vooral met het levenseinde, waar ze met de hele groep in rap tempo naartoe denderde.

Hedwig van Clarenbeeck wist dat ze de genen van haar moeder had. Die hadden haar mama, ondanks een liefhebbende man en schatten van kinderen, fantoomachtige depressies bezorgd. Dankzij de kleine amfetaminehoeveelheden kwam extra dopamine en adrenaline vrij die depressies geen kans gaven. Daardoor voelde Hedwig zich wel bijna altijd opgeruimd, fris en blijmoedig. Die uitstraling leverde haar ook haar succes op televisie op.

Helaas boerde ze op persoonlijk vlak minder goed. Terwijl mannen opzichtig naar haar gunsten dongen, kon zij het knopje waarmee je verliefdheid kunt aanzetten maar niet vinden. Haar Leica was haar trouwste partner. Tienduizenden foto's per jaar schoot ze

ermee. Vooral in verre oorden. Na een strenge selectie bleven twintig foto's over, die elk werden afgedrukt in tienvoud, altijd een meter bij een meter. Ze werden voor duizend euro per stuk verkocht. Niet omdat ze waren gemaakt door een BN'er. Want ze gebruikte voor haar fotowerk de naam van haar moeder: Carine van Dalen. Als hommage.

Ze opende Zoom, startte de meeting en zocht in de instellingen. Er was een knopje waarmee ze de groepsbijeenkomst kon openen. Als host kon je dat doen. Ze ging de reünie vastleggen, om er straks als verrassing een mooie fotocollage van te kunnen maken voor alle leden van de groep.

8 CONSTANTIJN

Amsterdam

Constantijn Craaij hoopte dat zijn stem niet al te breekbaar zou klinken. Hij had de laatste weken nauwelijks een mens gesproken.

De gebarsten spiegel achter hem zou straks een subtiel indirect inkijkje geven in zijn huis aan het Vondelpark. Voor de spiegel zette hij expres de grote foto. Genomen tijdens het jaarlijkse gala in Utrecht, een week voor Middelburg.

De cast van *Picknick op het slagveld* poseerde met een zelfvertrouwen dat ook als arrogantie kon worden aangemerkt. De jongens droegen hun haar halflang, als de feminiene bandeden van Duran Duran en Japan. Conny – zoals de groep hem noemde – had bij zichzelf eyeliner aangebracht. Hedwig, Bella en Jackie hadden korte koppies met veel gel en grote oorringen. Alsof ze Annie Lennox, David Bowie en Nina Hagen tegelijk wilden zijn. Mannelijk én vrouwelijk. Non-binair avant la lettre.

Philippe was niet naar het gala gekomen. Hij weigerde om een meisje mee te vragen. Mannen nodigden toen alleen vrouwen uit voor dit soort studentenfeesten. Was dat tegenwoordig anders?

Jackie leunde op de foto verleidelijk tegen Lieuwe aan. Hedwig keek op naar Redbad rechts van haar. Bella keek ongenaakbaar en stond afzijdig. Edmond strekte zijn arm naar haar uit: alsof hij haar wenkte. Constantijn zelf lag languit voor de groep op de grond en hield een sigaret tussen zijn vingers. Zijn opgemaakte ogen leken op steeltjes te staan. Een hooggehakte schoen van Hedwig op zijn bovenbeen.

Hun coupes waren punky – hun kleding verried hogere welstand.

Smokings met witte pochetten, zijden jurken en gouden schakelarmbanden uit mammies juwelenkist. Er bestond een bekende foto van de Bullingdon Club, een dispuut in Oxford met David Cameron en Boris Johnson. Met dezelfde blikken die ook maar één ding vertelden: wij gaan het helemaal maken.

Nu had de Middelburggroep geen twee premiers geleverd, maar met Bella wel een minister van Buitenlandse Zaken. Ook de meeste anderen konden bogen op een flitsende carrière. Lieuwe was een miljardair die de media meed. Redbad een beroemde hoofdredacteur – tot voor kort. Zijn ‘kleine broertje’ Edmond gevierd hoogleraar. Met Hedwig hadden ze een televisiester. Jackie was een uitzondering. En hijzelf natuurlijk.

Hedwig was de mooiste vrouw op de foto. Nu was ze de koningin van de culturele televisieprogramma's. Ze bleef de onbereikbare vrouw van zijn dromen. Aanvankelijk was Constantijn in Utrecht bezweken voor de sexappeal van Jackie. Wie niet? Zij bracht iedere man het hoofd op hol. De klasse van Hedwig, die ze in Hilversum pas vijf jaar geleden ontdekten, zag hij vanaf het ongeluk in Middelburg.

Decennialang liet hij haar niks merken. Hij wilde geen smachtende sukkel zijn. Maar laatst had hij haar verteld dat zijn niet geringe erfenis naar haar zou gaan. Even dacht hij dat ze hem om de nek zou vliegen. IJdele hoop. Ze bleef hem aankijken, verbaasd, met open mond, dankbaar ook. Maar fysieke toenadering, nee.

Ooit zou ook zij op een andere manier over hem denken. Niet langer als de erfgenaam van een immens vermogen die nooit iets nuttigs had gedaan. Zij, en de anderen, zouden hem zien als de dappere man die zijn beste tijd besteedde aan het blootleggen van de hypocrisie van de macht.

Het artikel lag geprint naast hem, in een doorzichtig mapje. De onderliggende documenten en foto's uit Domburg had hij geüpload en opgeslagen in de cloud. Als hij over een paar dagen niets had gehoord van Lieuwe, ging hij zijn stuk publiceren. Al wist hij niet op welk platform. ‘Marionet van Moskou’ stond erboven.

Wat zou hij er straks graag over beginnen. Maar dat zou niet verstandig zijn. Hij wist hoe ze over hem dachten. De eeuwige querulant. Aanhanger van complottheorieën. Ze gingen hem echt niet geloven. En terecht misschien. Wat had hij nou bereikt, ondanks zijn drie studies? Nooit een serieuze job, geen vrouw, geen nageslacht. Een verloren leven, geruïneerd door wijn, wiet en peuken. Een autist die zich gek liet maken door krijssende parkieten in zijn achtertuin.

Op de radio hoorde hij Leendert Begeer juichen over het laatste sanctiepakket tegen Rusland, net goedgekeurd in Brussel. Alle Russische gas ging in de ban, eindelijk ook het vloeibare lng, liquid natural gas. De premier sprak van een 'maatregel die Moskou echt op de knieën gaat krijgen'. Wat een perverse leugenaar.

9 DE GROEP

Middelburg, veertig jaar geleden

Als ze een tijdje wezenloos naar het water staan te staren – en Philippe niet boven zien komen – rent Bella naar huis. 't Vliegendt Hert is geen vijftig meter van de plek des onheils. Na een waarschuwende bonk stormt ze de slaapkamer van haar ouders in.

Haar vader is meteen wakker. Hij holt met haar naar buiten, haar alwetende papa, in onderbroek en t-shirt. De straatlantaarns werpen een oranje gloed op de kapitale panden uit de tijd dat Nederland heerste over de wereldzeeën.

Bij de plek van het ongeluk tuurt hij naar beneden, naar de boodschappenkar waarvan een hoek boven het water uitsteekt. De rest van de groep staat rillerig toe te kijken. Dan rent hij over de Dam naar een trap verderop die naar het plankier leidt waaraan de boten vastliggen. Over dat plankier rent hij vervolgens terug naar de plek waar Philippe in het water moet zijn verdwenen.

Hij springt op een van de zeilboten en duwt die met zijn voet af, zodat hij bij de boodschappenkar kan. Hij gebaart naar Redbad, die schaapachtig staat toe te kijken. Samen trekken ze de kar uit het water. Philippe komt niet boven.

'Ik vrees het ergste, jongens. Ik bel de politie. Hier kunnen we niks doen. Kom!'

De tweeling loopt mee met Bella, achter haar vader aan. De anderen blijven achter. Misschien dat Philippe toch nog opduikt.

Eenmaal thuis pakt Vingerhoets de hoorn van de grijze muurtelefoon in de lange gang. Op een tafeltje ligt het boek *My Silent War* van de Britse dubbelspion Kim Philby. Redbad stoot Edmond aan.

Een paar weken geleden stond er een groot artikel in de krant over *The Cambridge Four*, vier elitaire Britse studenten die de Sovjet-Unie waren gaan dienen. Ze spraken er thuis aan tafel over met hun ouders. Schandalig vonden die het, dat vier bevoorrechte Britse jongemannen met een goed stel hersenen ervoor kozen om te dienen voor het verrotte bolsjewistenregime dat George Orwell in 1945 zo meesterlijk had getypeerd in zijn *Animal Farm*.

De rest van de groep komt nu ook binnen. Van Philippe geen spoor. Ze gaan rond de keukentafel zitten en drinken thee of chocolademelk uit boerenbontbekers. Jackie huilt zachtjes. Hedwig houdt haar fijne gezicht in haar handen verborgen. Bella tuurt stuurs voor zich uit, als een actrice in een nouvelle-vaguefilm.

Redbad en Edmond fröbelen met zilveren lepeltjes met daarop het wapen van Middelburg. Lieuwe en Constantijn staan op om in de ommuurde tuin een sigaret te roken. Dan komt ook Bella over-eind. Ze pakt twee waxinelichtjes uit een keukenkast. Uit een ander kastje haalt ze twee lege jampotten. Met zwaluwlucifers steekt ze de kaarsjes aan, die ze in de lege potten zet. Daarmee verlaat ze de keukenen.

Niet veel later klingelt de bel. Vingerhoets komt binnen met een man die met zijn donkere haardos doet denken aan een Amerikaanse acteur die een belangrijke pief speelt in een misdaadserie. Bella glipt langs de oude mannen terug de keuken in. Ze heeft de lichtjes op de kademuur gezet, fluistert ze.

‘Dit is commissaris Sylvester de Schepper,’ zegt Vingerhoets.

De politiebaas heeft het boek over Kim Philby in zijn handen. Hij neemt zonder dralen het woord. Maakte Philippe wel eens een eenzame indruk? Was hij neerslachtig? Stemningswisselingen? Homoseksueel, wisten zijn ouders dat? Zijn er geen twijfels over zijn studieresultaten? Heeft hij echt zijn kandidaats? Het lijkt of De Schepper naar de bekende weg vraagt. De toedracht van het ongeluk interesseert hem kennelijk niet, want hij vraagt er niet eens naar.

Ja, zeggen ze, hij is homoseksueel. Vorige week is hij niet naar het

gala gekomen, omdat hij geen vrouw wilde meenemen. Ja, er zijn op de sociëteit twijfels over of hij zijn tentamens wel heeft gehaald. En ja, hij is soms depressief. Wie is dat niet op deze leeftijd? Heeft Bella buiten De Schepper een snelcursus Philippe gegeven? Redbad begint te sputteren.

‘Wat is de bedoeling van al die vragen?’ zegt hij, met bedeesde stem.

De Schepper negeert hem. Is Philippe misschien eerder weggegaan uit het café? vraagt de commissaris. Behalve Redbad, die met zijn hoofd schudt, is er niemand die dat ontkent, terwijl het pertinent onwaar is.

Het begint Redbad te dagen. De rest ook. Hier wordt een ongeluk dat als doodslag kan worden gezien met de mantel der liefde toegekleed. Beter. Een strafblad is het laatste waarop ze zitten te wachten.

Maar de Middelburggroep weet dan niet dat alles een prijs heeft.